

לשכת הרבנות אלעד

בראשות המרא דאתרא הגאון ר' מרדכי מלכא שליט"א
בד"צ אלעד * בתי הוראה * שרותי דת * רישום נישואין
נשיא וראש מוסדות "אור המלך" - אלעד

רשת מעונות יום, רשת גני ילדים, ת"ת "דרך המלך", ת"ת, ובית יעקב "פרי תואר", ישיבה קטנה "אורחות יהודה"
רשת כוללים "לקח טוב", מרכז שיקומי "אור המלך", קופת "מפעל החסד" אלעד

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת בשלח

תורת

קשין מזונתיו של אדם כקריעת ים סוף:

שמות פרק יד פסוק (ח) וַיִּזְוֹק יִקְוֶה אֶת לֵב פְּרַעֲהַ מִלֶּךְ מִצְרַיִם וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יֵצְאִים בְּיַד רְמָה:(ט) וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיִּשְׁלֹחוּ אוֹתָם זֹזִים עַל הַיָּם כָּל סוֹס רֶכֶב פְּרַעֲהַ וּפָרָשָׁיו וְזִוּלוּ עַל פִּי הַזְּוִירֹת לִפְנֵי בַּעַל צִפּוֹן:(י) וּפְרַעֲהַ הִקְרִיב וַיִּשְׁאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵינֵיהֶם וְהִנֵּה מִצְרַיִם נֹסְעֵ אַחֲרֵיהֶם וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל יִקְוֶה:(יא) וַיֹּאמְרוּ אֵל מֹשֶׁה הַמּוֹבִיל אֵין קְבָרִים בְּמִצְרַיִם לְקַוְוֹתֵנוּ לְמוֹת בַּמִּדְבָּר מִזֶּה זֹאת עֲשִׂיתָ לָנוּ לְהוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם:(יב) הֲלֹא זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבְרַנוּ אֵלֶיךָ בְּמִצְרַיִם לֵאמֹר זֹדֵל מִמֶּנּוּ וְנַעֲבֹדָה אֶת מִצְרַיִם כִּי טוֹב לָנוּ עַבְדָּךָ אֶת מִצְרַיִם מִמֶּתְנֵנוּ בַּמִּדְבָּר:(יג) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אֵל תִּירָאוּ הַתִּיַּצְבוּ וַרְאוּ אֶת יְשׁוּעַת יִקְוֶה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תִסִּיפוּ לְרַאתֶם עוֹד עַד עוֹלָם:(יד) יִקְוֶה יִלְוֶם לָכֶם וְאַתֶּם תִּזְוֹרִישׁוּן:(טו) וַיֹּאמֶר יִקְוֶה אֶל מֹשֶׁה מִזֶּה תִצְעַק אֵלֶי דְבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ:

מבואר בגמרא פסחים דף קיח ע"א אמר רב שיזבי משמיה דרבי אלעזר בן עזריה קשין מזונתיו של אדם כקריעת ים סוף דכתיב נתן לחם לכל בשר וסמך ליה לגזר ים סוף לגזרים ע"כ. והקשו המפרשים כיצד יתכן לומר לשון זה על השי"ת, כלום יש דבר שקשה כלפיו היד השם תקצר, ולכן גם כלפי קריעת ים סוף וגם כלפי מזונתיו של אדם כיצד אפשר לומר לשון קשה?

תירוץ שני הנלע"ד חיזוק האמונה:

ונראה עוד לתרץ שכוונת חז"ל לחזק את בני ישראל באמונה, והיינו כעין קריעת ים סוף שכאשר נתבונן במצבם של בני ישראל איך הרגישו בזמן שהיו על הים, שמצד אחד היה הים, ומצד שני היו המצרים המאיימים להורגם, ולא רואים בשכל האנושי שום מוצא או פיתרון איך לצאת ממצב הסכנה שעליהם, והנה השי"ת אומר למשה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו ואז תצמח הישועה, ללמדנו כמו שקריעת ים סוף בעיני בני אדם קשה לצאת ממצב הסכנה שהיו ואין לאדם שום פיתרון, כך גם מזונות האדם צריך לדעת שאין בכח האדם לעשות כלום ולא חכמתו ולא כוחו או מרצו יועילו נגד מה שנגזר עליו, ופעמים שנראה לאדם שמאותה סחורה בטוח שירויח ובפועל הוא מפסיד, ופעמים הפוך חושב שסחורה זו לא כל כך טובה ומרויח הרבה, ופעמים שיש עסקים שמזדמנים לו ולא עושה אותן ולא חושב שיצליח בהן, ופיתאום רואה כיצד אדם אחר עושה את אותה עיסקה ומצליח הרבה, וכואב לו מדוע הוא לא עשה את אותו עסק, ופעמים שמזדמן איזה עיסקה מיוחדת לחבירו שנראה כי ירויח הרבה ומצטער למה הוא לא מצא אותה, אך פיתאום רואה בהמשך שלא היה מוצלח וחבירו הפסיד, כל זה כדי ללמדנו כי הכל תלוי בשי"ת ולא בכוחו וחכמתו ועל ידי זה האדם יתפלל תמיד להשי"ת. וכן מבואר בגמרא יומא דף עו. שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחי מפני מה לא ירד להם לישראל מן פעם אחת בשנה, אמר להם אמשול לכם משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שיש לו בן אחד פסק לו מזונותיו פעם אחת בשנה ולא היה מקביל פני אביו אלא פעם אחת בשנה עמד ופסק מזונותיו בכל יום והיה מקביל פני אביו כל יום אף ישראל מי שיש לו ארבעה וחמשה בנים היה דואג ואומר שמא לא ירד מן למחר ונמצאו כולן מתים ברעב נמצאו כולן מכוונים את לבם לאביהן שבשמים ע"כ.

דברי האלשיך בפרשת המן:

וכתב האלשיך הקדוש בשמות פרק טז פסוק לא בספרו תורת משה שיסוד זה נלמד גם מפרשת המן, וז"ל שעל כן קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף. וכמאמרם ז"ל (קדושין פב ב) מעולם לא ראיתי ארי סבל ולא צבי קייץ ולא שועל חנוני ומתפרנסים שלא בצער, ואני מתפרנס בצער, אלא אני הוא שקפחתי מזונותי. וכן יש יריעה אחרת דקה למטה שהמן עליה, לרמוז כי אין לבטוח בנכסים. כי אם, כאילו מונחים ביריעה דקה שקל ליאבד: והנה כאשר ויראו בני ישראל שרואים הצלחות העולם אומרים איש אל אחיו מן הוא, כלומר, הכנה והזמנה על ידי משא ומתן, מבני אדם הוא. כלומר, נשתדל ונחלץ חושים ואיברים להרבות בסחורה ונעשיר. ואין זה כי אם כי לא ידעו מה הוא, כי יסכלו האמת, ולא ידעו כי החריצות הבל: ויאמר משה אליהם הוא יצרם הטוב, שממשה ומושך אותם אחר ה'. הוא הלחם וכו', לומר, הסירו את הסכלות הלזה

לשכת הרבנות אלעד

בראשות המרא דאתרא הגאון ר' מרדכי מלכא שליט"א

בד"צ אלעד * בתי הוראה * שרותי דת * רישום נישואין

נשיא וראש מוסדות "אור המלך" - אלעד

רשת מעונות יום, רשת גני ילדים, ת"ת "דרך המלך", ת"ת, ובית יעקב "פרי תואר", ישיבה קטנה "אורחות יהודה"

רשת כוללים "לקח טוב", מרכז שיקומי "אור המלך", קופת "מפעל החסד" אלעד

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

עיר התורה שקרובה אליך

מלבבכם, כי הלא הכל בידי שמים, והוא הנותן לכם לחם ומזון. ולא למותרות רק לאכלה לקיים רוחכם בכם: לכן זה הדבר אשר צוה ה' אל תייגעו להעשיר, רק לקטו ממנו איש לפי אכלו די ספוקו יהיה משאו ומתנו, ולא נבהל להון. כי טובות העולם הזה הבל המה: ועל המהבילים טובות העולם הזה נאמר, להנחיל אוהבי יש. שהוא, כמו שאמרו ז"ל (עוקצין פרק ג יב) יש עולמות. וטוב לגבר יש עולמות לנפשו, מליהנות בעולם הזה גופו. וזהו אומר עמר, שהיא יש כמספרו לכל גלגלת הוא המספר של עמר לנפשותיכם: ואל יאמר איש, כי גם הגוף ראוי גם הוא ליהנות: כי הלא איש לאשר באהלו תקחו, והוא, כי אין הגוף אצל הנפש, כי אם כמלבוש ואהל אל אשר בתוכו. ואם כן אל מי ראוי לחוש ולעשות עיקר, אל האהל או אל אשר בתוכו: וזהו אומר איש לאשר באהלו, היא הנפש שבאהל הגוף, תקחו. ולא לאהל, כי אשר בו הוא העיקר: והנה אחר העצה הזאת ויעשו כן בני ישראל אך לא מיד כשמעם, כי אם אחרי ראותם שוילקטו המרבה והממעט שיש מי שלקט הרבה הון רב ויש ממעיט, ואחרי כן ראו כי וימדו בעומר במדה, וראו כי לא העדיף המרבה והממעט לא ההסיר, כי אין הצלחה יתירה למרבה בסחורה על ממעיט. על כן משם למדו לבלתי הרבות רק איש לפי אכלו לקטו, ויאמר משה אליהם הוא היצר הטוב אשר להם, הממשה אותו להקב"ה. שנית יזהרו לבלתי ישמט איש ללקוט יותר על די אכלו. כי הנה אין איש מותר ומוליך עמו לאותו העולם דבר: ולמה יעמול איש על מה שישאיר ולא על מה שיוליך עמו. ולא שמעו אליו ויותרו אנשים ממנו ומי יתן, והיה נשאר למי שיעבוד את ה', כי אם למי שאכל ושבע ודשן וירם תולעים ויבאש עכ"ל:

מעשה עם הגר"ח מצנז:

וכאשר האדם מתחזק באמונה וביטחון בשי"ת אינו חושש מחבירו שלוקח לו את הפרנסה על ידי שרואה שפתח עסק דומה קרוב אליו, כמסופר על בעל הדברי חיים מצנז זצ"ל שפעם היה אדם שהיה עסק והנה בא חבירו ופתח עסק דומה בסמוך אליו, הלך לבעל הדברי חיים להתלונן על שכנו, שאלו הרב האם לקח את הסוס שלו לנהר להשקותו מים, השיבו כן, אמר הרב ראית איך הסוס לפני ששותה מים קודם מערבב ברגליו את המים ומתערבבים עם עפר ורק אח"כ שותה ולמה עושה כך הסוס? הסביר לו הרב כיון שהסוס כאשר בא לשתות רואה את הדמות שלו במים וחושב שיש עוד סוס שרוצה לשתות לו את המים ולכן מנסה לגרש אותו וכאשר מערבב ברגליו והמים נעשו עכורים עם עפר כבר לא רואה את הדמות שלו ונרגע ואז שותה, כך כל מי שמפחד מעסק חבירו דומה לאותו סוס.

אבל המאמין שמה בחלקו ויודע שאף אחד לא יכול להזיק לו או למנוע את פרנסתו והצלחתו, אלא הכל תלוי במעשיו של האדם אם עושה רצון השם משפיע עליו שפע רב והצלחה מרובה, ובפרט סגולת המעשר את נכסיו שאמרו חז"ל עשר בשביל שתתעשר.

מעשה עם הבן איש חי:

ומסופר על הבן איש חי שפעם דרש על עניין סגולת המעשר שעל ידי זה זוכים לעושר, אחד השומעים התלהב מאוד וקיבל על עצמו לעשר ובאמת התעשר והצליח מאוד בעסקיו.

ופעם אחרת דרש הבן איש חי על סגולת אדם שמכבד את אשתו ומרבה לקנות לה תכשיטים שזוכה לעושר, ושוב אחד השומעים התלהב מהדרשה וקיבל על עצמו לכבד את אשתו וגם זכה לעושר גדול, לימים נפגשו שני העשירים ואותו המעשר סיפר שבזכות דרשת הבא"ח זכה לעושר כי קיבל על עצמו לעשר, גם חבירו אמר שגם הוא בזכות דרשת הבא"ח זכה לעושר אך דבר אחר והוא לכבד את אשתו ולקנות לה תכשיטים וכך עושה והצליח, הלך אותו שמעשר לבא"ח ושאל את כבוד הרב מדוע לא אמר לו גם כן את אותה סגולה הרי זה סגולה יותר טובה, כיון שבמעשר הוא צריך לתת לאחרים ואילו המכבד את אשתו הכל נשאר אצלו, השיבו הרב בא"ח שעל שאלה זו כבר ענה תשובה דוד המלך בתהלים ואמר אל תירא כי יעשיר איש כי ירבה כבוד ביתו, כי לא במותו יקח הכל, והכוונה של דוד המלך אל תקנה באדם שמעשיר על ידי שמרבה כבוד ביתו היינו אשתו שמכבדה, כי את זה אינו לוקח איתו לעולם הבא, לעומת המעשר וזוכה על ידי זה לעושר מרויח שגם מה שנתן נשאר הזכויות לעולם הבא, ויה"ר שנזכה להתברך בברכת והרקותי לכם ברכה עד בלי די אכ"ר.

החוחם בברכת שבת שלום ומבורך

בידידות ואהבה

מרדכי מלכא